

Enhed
Socialjura og
International

Sagsbehandler
Louise
Skovgaard
Petersen & Brian
Gresell
Nørgaard

Sagsnr.
2019 - 4155

Doknr.
158302

Dato
18-12-2019

Kommenteret høringsnotat over forslag til lov om ændring af lov om socialtilsyn (Ændring af formålsbestemmelser i vedtægter for fonde, krav om indhentelse af straffeattest og præcisering af rækkevidden af socialtilsynets godkendelse og tilsyn)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring i perioden 24. september 2019 til 23. oktober 2019 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Alkohol & Samfund, Ankestyrelsen, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børne- og kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Dansk Industri (DI), Danske Patienter, Dansk Psykolog Forening, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Det Faglige Hus, Deutscher Schul- und Sprachverein (De tyske mindretalsskoler), Efterskoleforeningen, Ergoterapeutforeningen, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA - Fag og Arbejde, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler i Danmark, Frie, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen for Socialpædagoger LFS, Landsforeningen LEV, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere LAP, Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige LVS, Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen Sind, Lilleskolernes Sammenslutning, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Plejefamiliernes Landsforening, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af boformer for hjemløse i Danmark (SBH), SAND – De Hjemløses Landsorganisation, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialstyrelsen, Socialt Leder Forum, Socialtilsyn Hovedstaden, Frederiksberg Kommune, Socialtilsyn Midt, Silkeborg Kommune, Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune, Socialtilsyn Syd, Faaborg-Midtfyn Kommune, Socialtilsyn Øst, Holbæk Kommune, TABUKA, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund.

2. Modtagne høringsvar

2.1. Høringsvar fra høringsparter

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget høringsvar fra følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Danmarks Private Skoler, Dansk Erhverv, Datatilsynet, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforeningen af VæreSteder, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Selveje Danmark, Socialt Lederforum, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst,

3. Bemærkninger til lovforslaget

3.1. Overordnet holdning til lovforslaget og generelle forslag

Overordnet set er der en positiv tilbagemelding fra høringsparterne på lovforslaget. **Børne- og Kulturchefforeningen** har således oplyst, at foreningen kan tilslutte sig de foreslåede ændringer, der relaterer sig til børneområdet. **Dansk Erhverv** bakker op om hele lovforslaget. **Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD)** bifalder de foreslåede ændringer og finder forslaget meningsfuldt. **LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud** anser overordnet de foreslåede ændringer for ønskværdige og tiltrængte. **Selveje Danmark** støtter overordnet lovforslaget. **Socialpædagogerne** bakker op om lovforslaget. **Socialtilsyn Hovedstaden** er overordnet positiv over for forslaget. **Dansk Erhverv** bakker op om hele lovforslaget. **Socialt Lederforum** forholder sig som udgangspunkt positivt til lovforslagets tre punkter.

Advokatrådet har oplyst, at rådet ikke afgiver et høringsvar. **Landsforeningen af VæreSteder** har ingen kommentarer.

Advokat Birgitte Brøbech, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Socialt Lederforum og **Socialtilsyn Syd** foreslår, at ikrafttrædelsestidspunktet fremrykkes til 1. januar 2020.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Da de foreslåede ændringer vil have betydning for erhvervslivet (private sociale tilbud), kan lovforslaget som følge af retningslinjerne om fælles ikrafttrædelsesdatoer kun træde i kraft den 1. januar 2020 eller 1. juli 2020. Da lovforslaget er planlagt til fremsættelse i anden halvdel af december 2019, og da Folketingets 3. behandling af lovforslag ikke må finde sted før 30 dage efter fremsættelsen, er ikrafttræden den 1. januar 2020 ikke mulig, hvorfor ikrafttrædelse for lovforslaget er fastsat til den 1. juli 2020.

3.2. Krav om indhentelse af straffeattester

Ankestyrelsen foreslår, at det præciseres, hvilke reaktionsmuligheder socialtilsynet har, hvis tilbuddet forsøger at efterkomme et påbud om at indhente en straffeattest, men den pågældende ikke vil samtykke hertil.

Børne- og Kulturchefforeningen er positiv over for denne del af forslaget. Foreningen anbefaler, at det vurderes, om straffeattester med fordel skal indhentes for alle, dvs. også ansatte, der er ansat før lovforslagets ikrafttræden, og at der afsættes økonomiske midler hertil.

Børnerådet hilser kravet om indhentelse af straffeattester velkommen.

Datatilsynet henleder opmærksomheden på, at der efter databeskyttelsesforordningen gælder en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, herunder et krav om proportionalitet og nødvendighed.

Institut for Menneskerettigheder foreslår, at det uddybes i forslaget, hvilke nærmere databeskyttelsesretlige regler og forpligtelser de sociale tilbud vil skulle overholde, når de indhenter straffeattester.

KL ser positivt på, at der skal foreligge straffeattester på alle ledere og medarbejdere, der ansættes efter loven træder i kraft. Det fremstår dog uklart, hvordan socialtilsynet skal sikre sig og følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester, herunder hvordan eventuelle stikprøver skal foretages, samt hvordan og hvornår socialtilsynet forventes at følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester. **KL** finder endvidere behov for, at det præciseres, hvilken straffeattest der skal indhentes.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud og Socialt Lederforum foreslår, at tilbud, som er omfattet af socialtilsynsloven, fremover skal indhente straffeattester på personale og ledere med et passende interval, f.eks. hvert tredje år. Forslaget omfatter også plejefamilier. I relation til plejefamilier foreslås det tillige, at der ikke kun indhentes straffeattester for plejeforældre, men alle relevante personer i husstanden. Det bør også overvejes, om der skal indhentes straffeattester for bestyrelsesmedlemmer i private tilbud. Socialt Lederforum foreslår i den forbindelse, at det gøres til en betingelse for godkendelse, at ovenstående foretages.

Selveje Danmark støtter op omkring forslaget og finder det positivt, at kravet alene omfatter nyansættelser.

Socialpædagogerne bakker op om de foreslåede regler men finder det uhensigtsmæssigt, at der er forskel på, hvilke straffeattester henholdsvis private og offentlige arbejdsgivere kan indhente. Det fremgår ikke klar af lovforslaget, hvordan kravet om indhentelse af straffeattester forholder sig til vikarer. Der mangler også afklaring af, hvordan reglerne forholder sig til eventuelle kriminelle forhold, der er begået efter ansættelse/godkendelse.

Socialtilsyn Hovedstaden bemærker, at det fremstår uklart, hvordan socialtilsynet skal sikre sig, at tilbuddene indhenter straffeattester – hvordan skal eventuelle stikprøver f.eks. foretages.

Socialtilsyn Midt er positiv over for denne del af lovforslaget.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der er tre typer af straffeattester: En offentlig, en privat og en børneattest. Socialtilsynet finder det uklart, om og i hvilke tilfælde det er tilstrækkeligt kun at indhente en børneattest. Det er tillige uklart, hvilken type straffeattest, der fremover skal indhentes – en offentlig eller privat. Socialtilsynet oplyser, at det fremgår af lovforslaget, at der eksisterer en IT-løsning til at indhente straffeattester fra kriminalregisteret via Tilbudsportalen. Socialtilsynet oplyser, at dette dog ikke er muligt.

Socialtilsyn Øst foreslår, at det præciseres, hvorvidt socialtilsynet i forbindelse med sit tilsyn med plejefamilier kan foretage stikprøvevis indhentning af straffeattester. Socialtilsynet foreslår endvidere, at der gives en klar lovhjemmel til socialtilsynets indhentelse af straffeattester på medarbejdere i tilbud, såfremt det er hensigten, at disse skal indhentes som en del af de stikprøver, der skal laves i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at flere høringsparter efterspørger, at kredsen af personer, der indhentes straffeattest på, udvides, så det også omfatter personer, der er ansat inden lovforslagets ikrafttræden samt bestyrelsesmedlemmer i private tilbud, og at indhentelse af straffeattest på disse gøres til en betingelse for godkendelse. Derudover efterspørges det også af flere, at det gøres til et krav, at tilbud som er omfattet af socialtilsynsloven fremover vil skulle indhente straffeattester på personale og ledere med et passende interval, f.eks. hvert tredje år, og at dette krav også vil skulle omfatte plejefamilier. I relation til plejefamilier efterspørges det endvidere, at der ikke kun indhentes straffeattester for plejeforældre, men alle relevante personer i husstanden.

Ministeriet bemærker hertil, at lovforslaget på dette punkt udmønter Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på socialområdet. Heraf fremgår det, at aftaleparterne var enige om at indføre obligatorisk krav om, at *alle tilbud, der er godkendt af socialtilsynet, og alle tilbud, der fremover skal godkendes af socialtilsynet, skal indhente straffeattester ved ansættelse af personale* samt at socialtilsynene i deres driftsorienterede tilsyn med tilbuddene vil skulle følge op på, om straffeattesterne er blevet indhentet. De foreslåede ændringer falder således uden for den aftalte ramme for lovforslaget.

I forhold til det anførte om, hvordan kravet om indhentelse af straffeattester forholder sig til vikarer bemærkes, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der ved personale forstås de personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med de anbragte børn, unge og voksne i tilbuddet samt personer, der som led i udførelsen af deres opgaver færdes fast blandt de anbragte børn, unge og voksne i tilbuddet og derved har mulighed for at opnå direkte kontakt med disse. Ved fast tilknytning forstås, at det fra ansættelsens eller beskæftigelsens begyndelse er hensigten, at personens tilknytning til tilbuddet skal have mere end enkeltstående eller kortvarig karakter. Personale omfatter derfor bl.a. ikke vikarer, som hyres fra et vikarbureau. På baggrund af høringssvarene er indhentelse af straffeattester på vikarer præciseret i lovforslagets bemærkninger,

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at flere høringsparter efterspørger en præcisering af, hvilken straffeattest der skal indhentes, samt at det findes uhensigtsmæssigt, at der er forskel på, hvilke straffeattester henholdsvis private og offentlige arbejdsgivere kan indhente.

Ministeriet bemærker hertil, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at et privat tilbud efter gældende regler vil kunne indhente en privat straffeattest med ansøgers samtykke. Det fremgår endvidere, at et offentligt tilbud, ud over den private straffeattest, vil kunne indhente en offentlig straffeattest med ansøgers samtykke. Den i lovforslaget foreslåede løsning bygger på Justitsministeriets gældende regler samt Kriminalregistrets IT-løsning, hvorefter det kun er myndigheder, der er omfattet af den offentlige forvaltning, som har mulighed for at indhente offentlige

straffeattester. Ministeriet vurderer derfor, at det anførte om indhentelse af hhv. private og offentlige straffeattester er tilstrækkeligt uddybet i lovforslagets bemærkninger.

I forhold til anførte om tilfælde, hvor det er tilstrækkeligt kun at indhente børneattester, bemærker ministeriet, at det fremgår bemærkningerne til lovforslaget, at det foreslåede krav om at indhente straffeattest ved ansættelse af personale og ledere i sociale tilbud og ved godkendelse som plejefamilie vil supplere det allerede gældende krav om indhentelse af børneattester ved ansættelse af personale i tilbud for børn og unge. Til forskel fra børneattester indeholder straffeattester oplysninger om lovovertrædelser mod personer i alle aldre. Der vil således kunne fremgå flere former for lovovertrædelser af straffeattester, end der gør af børneattester. Indhentelse af hhv. børneattest og straffeattest vil således supplere hinanden. Ministeriet vurderer derfor, at det anførte om indhentelse af børneattester er tilstrækkeligt uddybet i lovforslagets bemærkninger.

I forhold til anførte om, hvordan lovforslaget forholder sig til eventuelle kriminelle forhold, der er begået efter ansættelse eller godkendelse, bemærker ministeriet, at lovforslaget på dette punkt udmønter Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på socialområdet. Heraf fremgår det, at aftaleparterne var enige om at indføre obligatorisk krav om, at alle tilbud, der er godkendt af socialtilsynet, og alle tilbud, der fremover skal godkendes af socialtilsynet, skal indhente straffeattester *ved ansættelse af personale*. Det foreslåede falder således uden for den aftalte ramme for lovforslaget.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at flere høringsparter efterspørger en præcisering af, hvordan socialtilsynet skal sikre sig og følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester, herunder hvordan eventuelle stikprøver skal foretages, samt hvordan og hvornår socialtilsynet forventes at følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester. I tillæg hertil efterspørges der en klar lovhemmel til socialtilsynets indhentelse af straffeattester på medarbejdere i tilbud, såfremt det er hensigten, at disse skal indhentes som en del af de stikprøver, der skal laves i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn. Det efterspørges endvidere præciseret, hvilke reaktionsmuligheder socialtilsynet har, hvis tilbuddet forsøger at efterkomme et påbud om at indhente en straffeattest, men den pågældende ikke vil samtykke hertil.

Ministeriet bemærker hertil, at det fremgår at bemærkningerne til lovforslaget, at socialtilsynet som led i sit driftsorienterede tilsyn vil skulle følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester, inden de ansætter personale og ledere, samt at socialtilsynet har mulighed for at foretage stikprøver af, om der er indhentet straffeattest i de enkelte ansættelsessituationer. På baggrund af høringssvarene er det præciseret i lovforslagets bemærkninger, hvordan opfølgning og eventuelle stikprøver f.eks. kan foretages.

I forhold til anførte om, at der ikke eksisterer en IT-løsning til indhentelse af straffeattester fra Kriminalregisteret via Tilbudsportalen bemærker ministeriet, at lovforslagets bemærkninger er præciseret på baggrund af høringssvarene, så det nu fremgår, at indhentelse af straffeattest vil skulle ske via det eksisterende IT-system www.politi.dk med NemID-Login.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at flere høringsparter efterspørger en uddybning af, hvilke databeskyttelsesretlige regler og forpligtelser, som vil skulle overholde i forbindelse med indhentelse og behandling af straffeattester.

Social- og Indenrigsministeriet bemærker, at det på baggrund af høringssvarene er præciseret i lovforslagets bemærkninger, hvilke databeskyttelsesretlige regler og forpligtelser, som er relevant ift. indhentelse og behandling af straffeattester.

3.3. Godkendelse og tilsyn med den samlede indsats efter serviceloven

Ankestyrelsen foreslår, at det uddybes, hvornår indsatsen er en naturlig del af den daglige drift. Styrelsen foreslår også, at det eksemplificeres, hvornår der er tale om en væsentlig ændring, der kan begrunde, at der opkræves takst.

Børne- og Kulturchefforeningen henleder opmærksomheden på, om udvidelsen af opgaven efter servicelovens § 44 kan have betydning for den generiske kvalitetsmodel, og om den bør justeres, eller om alene undersøgelsesguiden skal tilpasses. I relation til fleksibilitet i anvendelsen af tilbuddenes pladser kan det overvejes, om det går så langt, at antal pladser, der anvendes til anbringelse og aflastning, kan variere over tid. Foreningen oplyser, at der er kommuner, der har særskilte aflastningstilbud uafhængig af døgntilbuddet. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de tilbud, der alene yder aflastning, som udgangspunkt ikke er omfattet af socialtilsynsloven. Foreningen anbefaler, at det tydeliggøres, hvornår man fraviger udgangspunktet, sådan at der ikke kommer nye uklarheder.

Børnerådet ser positivt på præciseringen.

Danmarks Private Skoler henleder opmærksomheden på den børne- og ungegruppe, der kommer ind på kostskolerne på baggrund af § 52 a i serviceloven. Det er ikke et krav, at der før indmeldelse på skolen skal foreligge en børnefaglig undersøgelse. Socialtilsynet vil derfor kunne opleve, at der ikke er noget konkret at føre tilsyn med, hvorfor foreningen frygter, at tilsynet vil reagere vilkårligt i vurderingen af skolernes håndtering af denne elevgruppe.

KL er enige i den foreslåede ændring. Det kunne dog være ønskeligt, at der tages stilling til, hvorvidt præciseringen af rækkevidden også omfatter pladser efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5, når disse drives sammen med aktiviteter omfattet af socialtilsynslovens § 4. Det bør endvidere præciseres, hvornår der f.eks. er tale om aflastningstilbud, og hvornår der er tale om et botilbud. Det skal også være klart, hvornår tilbuddet er omfattet af socialtilsynets opgaver.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud kan i det hele tilslutte sig denne del af lovforslaget.

Selveje Danmark og **Socialpædagogerne** bakker op om forslaget.

Socialtilsyn Hovedstaden er overordnet positiv over for denne del af lovforslaget. Socialtilsynet foreslår, at det præciseres yderligere, hvornår der er tale om et aflastningstilbud, der således ikke vil være omfattet af en samlet godkendelse, og hvornår der er tale om et botilbud.

Socialtilsyn Midt foreslår, at det i lovforslaget afklares, om lovændringen vil medføre, at et tilbud, der er godkendt efter servicelovens § 66, stk. 1, kan indskrive børn og unge visiteret efter § 84, jf. § 44, og efter § 52, stk. 3, nr. 7. Socialtilsynet

ønsker en afklaring på, hvorvidt servicelovens § 84 ydelse kan leveres på en godkendt § 107 plads, uden at dette fordrer en ændring i tilbuddets godkendelse.

Socialtilsyn Nord bemærker, at der ikke i lovforslaget er taget højde for de tilbud, som både har pladser efter servicelovens § 66 og § 84, herunder om socialtilsynet er forpligtet til at ændre tilbuddets godkendelse. Socialtilsynet bemærker også, at det bør fremgå klart, om socialtilsynet kan opkræve takst for væsentlig ændring af pladser, samt at det bør fremgå klar, om alle servicelovens § 66 og § 107 pladser reelt er fleksible med pladser efter § 84, eller om socialtilsynet skal godkende pladserne fleksibelt.

KL, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Syd og Socialtilsyn Øst foreslår, at det præciseres, hvordan en godkendelse skal vurderes samlet i forhold til bortfaldsbestemmelsen i socialtilsynslovens § 5, stk. 8.

Socialtilsyn Øst foreslår, at der i lovforslaget tages stilling til, hvorvidt præciseringen af rækkevidden også omfatter pladser efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 (kollegieværelser med støtte), når disse drives sammen med aktiviteter efter socialtilsynslovens § 4. Socialtilsynet finder det ønskeligt, at det i lovforslaget beskrives, hvilke konsekvenser det har i forhold til et tilbud eller plejefamilies godkendelse, at man i en periode på 2 eller 3 år f.eks. alene har haft borgere indskrevet i medfør af servicelovens § 84 eller § 84, jf. § 44. Det ønskes endvidere præciseret, om borgere indskrevet til aflastning i medfør af servicelovens § 84 eller § 84, jf. § 44 anses for at optage en godkendt (døgn)plads i tilbuddet, eller om aflastningen sker ud over de godkendte pladser i tilbuddet. Socialtilsynet ønsker det tillige præciseret, at tilbud, der alene yder indsats efter § 84, kan være omfattet af socialtilsynets godkendelses- og tilsynskompetence. Socialtilsynet foreslår, at det præciseres yderligere, hvilke konkrete forhold der kan lægges vægt på i forhold til vurderingen af, om der skal ske en delvis ny-godkendelse.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at der på en række punkter ønskes præcisering af lovforslagets bemærkninger.

På den baggrund er det i lovforslagets bemærkninger præciseret, hvornår et tilbuds eller plejefamilies godkendelse bortfalder, hvis de i en periode alene tilbyder ydelser, som ikke i sig selv medfører krav om godkendelse. Det er således præciseret, at et tilbuds eller en plejefamilies godkendelsen ikke bortfalder, hvis en plejefamilie eller et tilbud i en periode alene har været anvendt til formål, som er omfattet af godkendelsen, men som ikke i sig selv er nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1. Det vil således bl.a. være gældende, hvis et tilbud eller en plejefamilie i 2 hhv. 3 år alene har været anvendt til aflastning efter servicelovens § 84 eller § 44, jf. § 84.

Det er ydermere præciseret, at det er en konkret vurdering, der beror på forholdene i det enkelte tilbud og på forholdet mellem ændringen og den oprindelige godkendelse, om der er tale om en væsentlig ændring, der kan føre til, at der skal foretages en delvis nygodkendelse.

Hvis et tilbud tilbyder aflastning til børn efter servicelovens § 44, jf. § 84, i meget begrænset omfang i forhold til anbringelse eller aflastning efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5 eller 7, og der ikke er væsentlige forskelle i indsatsen over for børnene i de to grupper, kan en konkret vurdering føre til, at der ikke er tale om en væsentlig ændring. Hvis et tilbud derimod hovedsageligt yder aflastning efter servicelovens §

44, jf. § 84, og/eller den indsats, der leveres til børnene i de to grupper varierer væsentligt alt efter, hvilke bestemmelser i serviceloven de er visiteret efter, vil der kunne være tale om en væsentlig ændring, der fører til, at der skal foretages en delvis nygodkendelse.

Der vil i forbindelse med en kommende revision af socialtilsynsvejledningen blive taget stilling til de øvrige ønsker om præcisering.

3.4. Ændring af formålsbestemmelser i vedtægter for fonde

Advokat Birgitte Brøbech har bl.a. anført, at det bør præciseres i lovforslaget, om selvejende institutioner, der ikke er fonde, anses som gyldige juridiske personer og dermed kan godkendes som tilbud efter socialtilsynsloven, og begrundet dette med, at der i den juridiske litteratur er uenighed om og uklarhed i relation til begreberne fonde contra selvejende institutioner. Advokaten oplyser, at det er absolut glædeligt, at der stilles forslag om at gøre det lettere for sociale fonde at ændre deres formålsbestemmelse, men anfører, at forslaget ikke går langt nok, og at fonde bør kunne virke på lige fod med andre aktører på området, og begrundet bl.a. dette med, at fondene driver erhvervsvirksomhed på et marked med hård konkurrence. Advokaten foreslår også, at det fremover alene skal være socialtilsynet, der godkender væsentlige vedtægtsændringer.

Ankestyrelsen foreslår, at det uddybes nærmere, hvad der kræves for, at en ændring må anses for at være hensigtsmæssig for fonden. Styrelsen foreslår også, at det uddybes, hvornår en fonds bestyrelse har sandsynliggjort et behov for en ændring, og hvornår der kan siges at være et konkret behov for ændringen.

Børne- og Kulturrecheforeningen oplyser, at det giver god mening, at tilbud, der drives som fonde i højere grad end i dag får mulighed for at udvikle driften i overensstemmelse med behovene eller efterspørgslen.

Børnerådet hilser ændringen velkommen.

KL er enig i, at der er behov for en lempelse af betingelserne for ændring af en fonds formålsbestemmelse vedrørende driften af sociale tilbud, der er omfattet af socialtilsynsloven. KL er imidlertid betænkelig ved, at betingelserne tillægger den aktuelle driftssituation stor værdi. Det fremgår f.eks. at bemærkningerne til forslaget, at en ændring af formålsbestemmelsen forudsætter, at der ikke samtidig sker en indskrænkning af det antal plader, som tilbuddet udbyder til den aktuelle målgruppe. KL vurderer, at der kan være grunde til at ændre i et tilbuds antal pladser til en målgruppe. Den nævnte betingelse kan derfor virke begrænsende for tilbuddets muligheder for driftstilpasninger. Derudover er der behov for at få præciseret begrebet nær sammenhæng. KL anfører endvidere, at der er behov for at få tydeliggjort, om det er socialtilsynets ansvar at indhente yderligere oplysninger fra en ansøgende fond til brug for Civilstyrelsens sagsbehandling, eller om Civilstyrelsen selv er ansvarlig herfor.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud og Socialt Lederforum

foreslår, at socialtilsynet skal have kompetencen til at godkende vedtægtsændringer, og at socialtilsynet tager stilling til, om ændringen tillige kræver Civilstyrelsens samtykke. Det foreslås også, at socialtilsynets afgørelser om vedtægtsændringer ikke skal kunne påklages til Ankestyrelsen, men derimod til Civilstyrelsen.

Selveje Danmark bemærker, at den valgte løsning umiddelbart synes at sikre, at der skabes en løsning på den meget alvorlige situation, som området står i. Dette er meget positivt. Den valgte model indeholder store elementer af skøn. Dette er som udgangspunkt rimeligt, da bestemmelsen vanskeligt vil kunne formuleres anderledes, men hvis skønnet i praksis viser sig at blive ganske indskrænket, så vil løsningen foretage sig. Det er også vigtigt, at den kommende praksis på området bliver ensartet i hele landet. Det anbefales derfor, at der i regi af Social- og Indenrigsministeriet nedsættes en følgegruppe, der senest med udgangen af 2023 vil være ansvarlig for at gennemføre en evaluering af ordningen og komme med eventuelle tilpasningsforslag. Selveje Danmark anfører at der også på andre områder end socialområdet findes velfærdstilbud, der er organiseret som selvejende organisationer, f.eks. ældreområdet og beskæftigelsesområdet. Disse organisationer kan på sigt risikere at stå i samme problemstilling, som den, der for så vidt angår tilbud omfattet af socialtilsynet løses med lovforslaget. Det anbefales, at der i regi af f.eks. Erhvervsministeriet nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal udarbejde en egentlig selskabsretlig model for civilsamfundet og non-profit sektoren i Danmark.

Dansk Erhverv hilser forslaget yderst velkomment, men savner dog en egentlig begrundelse for, hvorfor private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktionen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96, som evt. er organiseret som fonde, ikke vil være omfattet af de foreslåede betingelser for ændring af formålsbestemmelser i fondsvedtægten. Dansk Erhverv peger på, at lovforslaget alene lempet betingelser for sociale fonde, der er omfattet af socialtilsynsloven, og at der kan være andre velfærdstilbud på andre områder, der kan opleve samme problemer, og henviser i den forbindelse til høringssvaret fra Selveje Danmark.

Socialpædagogerne bakker op om forslaget.

Socialtilsyn Hovedstaden er betænkelig ved, at betingelserne tillægger den aktuelle driftssituation stor værdi, f.eks. at en ændring af formålsbestemmelsen forudsætter, at der ikke samtidigt sker en indskrænkning af det antal pladser, som tilbuddet udbyder til den aktuelle målgruppe. Det er socialtilsynets opfattelse, at der kan være andre grunde til at ændre tilbuddets antal af pladser til en målgruppe, samt at en sådan betingelse kan virke begrænsende for tilbuddets mulighed for driftstilpasninger. Socialtilsynet foreslår, at begrebet ”nær sammenhæng” præciseres yderligere.

Socialtilsyn Midt ønsker en afklaring af, om selvejende institutioner uden en formue efter socialtilsynsloven anses for at være en gyldig virksomhedsform til trods for, at dette ikke er en gyldig virksomhedsform efter selskabsretlige regler. Det ønskes endvidere afklaret, hvordan socialtilsynet skal forholde sig i de tilfælde, hvor der er tale om en nygodkendelse, og hvor socialtilsynet blandt andet skal påse, at tilbuddet drives i en gyldig etableret virksomhedsform. Hvilken dokumentation i forhold til stiftelsen af en selvejende institution uden formue kan kræves.

Socialtilsyn Nord oplyser, at socialtilsynet i forbindelse med ansøgninger om ændring af formålsbestemmelsen for fonde, som er sendt til Civilstyrelsen, af Civilstyrelsen er blevet bedt om at indhente yderligere materiale hos de ansøgende fonde. Det er dog ikke tydeligt for socialtilsynet, om det er socialtilsynets ansvar at

indhente sådanne yderligere oplysninger til brug for Civilstyrelsens sagsbehandling, eller om Civilstyrelsen selv er ansvarlig herfor. Det kunne derfor være en fordel at få dette klarlagt.

Socialtilsyn Syd er særdeles positivt over for den foreslåede ændring.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at det bl.a. foreslås, at det bør præciseres i lovforslaget, om selvejende institutioner, der ikke er fonde, anses som gyldige juridiske personer og dermed kan godkendes som tilbud efter socialtilsynsloven. Det foreslås også, at socialtilsynet skal have kompetencen til at godkende vedtægtsændringer, og at socialtilsynet tager stilling til, om ændringen tillige kræver Civilstyrelsens samtykke. Det foreslås også, at socialtilsynets afgørelser om vedtægtsændringer ikke skal kunne påklages til Ankestyrelsen, men derimod til Civilstyrelsen. Det foreslås tillige, at der i regi af f.eks. Erhvervsministeriet nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal udarbejde en egentlig selskabsretlig model for civilsamfundet og non-profit sektoren i Danmark.

Den del af lovforslaget, der vedrører fonde, har alene til hensigt at lempe betingelserne for socialtilsynets og Civilstyrelsens godkendelse af ændringer af formålsbestemmelsen i vedtægter for fonde, der er omfattet af socialtilsynsloven. Det er ikke hensigten med lovforslaget at regulere mere overordnede fondsretlige spørgsmål som f.eks. snitfladerne mellem begreberne selvejende institutioner og fonde eller at foretage større ændringer i relation til fondsretlige grundprincipper, f.eks. hensynet om beskyttelse af fondsstifterens oprindelige vilje/formål. Det er heller ikke hensigten med lovforslaget at ændre på kompetencen til at godkende ændringer eller på opgavefordelingen mellem de involverede myndigheder eller at igangsætte et eventuelt arbejde om en selskabsretlig model for civilsamfundet og non-profit sektoren i Danmark. De foreslåede ændringer falder således uden for rammen af lovforslaget. Efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse vil lovgivningen på socialområdet i øvrigt ikke være den rette lovgivning at foretage sådanne eventuelle mere grundlæggende ændringer af fondsretten i. Sådanne eventuelle ændringer ville i givet fald skulle foretages i den mere overordnede fondslovgivning.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at der bl.a. efterlyses en begrundelse for, hvorfor private virksomheder, der er organiseret som fonde, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner (BPA-arbejdsgivere) i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA-ordninger) efter §§ 95 og 96 i lov om social service, ikke skal være omfattet af den foreslåede ordning.

Med lovforslaget foreslås som nævnt en lempelse af betingelserne for ændring af formålsbestemmelsen i vedtægter for fonde, der driver tilbud efter serviceloven, og som er omfattet af socialtilsynslovens § 15. Forslaget foreslås ikke at omfatte ovennævnte eventuelle fonde, der varetager arbejdsgiverfunktioner i BPA-ordninger. Formålet med lovforslaget er at sikre, at sociale tilbud kan udvikle deres virksomhed inden for servicelovens samlede område til gavn for aktuelle eller kommende brugere, men dog sådan, at ændringerne har nær sammenhæng med fondens oprindelige formål. At inkludere BPA-arbejdsgivere i den foreslåede ændring ville således falde uden for rammen af lovforslaget.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at det bl.a. foreslås, at begrebet ”hensigtsmæssig” skal præciseres yderligere. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, at der ”ved vurderingen af hensigtsmæssigheden af en ændret formålsbestemmelse bl.a. vil skulle lægges vægt på, hvorvidt ændringen vurderes at være økonomisk fordelagtig eller overordnet set neutral for fonden, eller om fonden herved indskrænkes i forhold til det tidsrum, hvori fondens formål kan efterleves.” Dette vil medføre, at der skal foretages et konkret skøn i hver enkelt sag af, om de ønskede ændringer er hensigtsmæssige for fonden ud fra en samlet vurdering af fondes øvrige forhold, herunder som nævnt ændringens betydning for fondes økonomiske forhold. De nærmere principper for denne vurdering vil skulle fastlægges ved myndighedernes kommende praksis.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at der blandt høringssvarene bl.a. er betænkelighed ved, at de foreslåede lempeligere betingelser tillægger den aktuelle driftssituation stor værdi, f.eks. at en ændring af formålsbestemmelsen forudsætter, at der ikke samtidigt sker en indskrænkning af det antal pladser, som tilbuddet udbyder til den aktuelle målgruppe. Det oplyses i den forbindelse, at der kan være andre grunde til at ændre tilbuddets antal af pladser til en målgruppe, samt at en sådan betingelse kan virke begrænsende for tilbuddets mulighed for driftstilpasninger.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, at der ”i forhold til vurderingen af, om der sker indskrænkning i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden, tages udgangspunkt i den aktuelle målgruppe for tilbuddet. En ændring af formålsbestemmelsen vil således forudsætte, at der ikke samtidig sker en indskrænkning af det antal pladser, som tilbuddet udbyder til den aktuelle målgruppe, medmindre det kan dokumenteres, at denne målgruppe helt eller delvist ikke anvender tilbuddet.” Formålet med lovforslagets § 1, nr. 3, er som nævnt helt overordnet at lempe betingelserne for godkendelse af ændringer af formålsbestemmelsen i vedtægter for fonde, der er omfattet af socialtilsynsloven. Uanset ønsket om at gøre betingelserne for ændringer mere smidige bør der dog stadig kunne tages et vist hensyn til stifterens oprindelige vilje/formål med fonden og dermed et hensyn til den aktuelle målgruppe for tilbuddet. Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at denne afvejning af to modsatrettede hensyn med den foreslåede ordning tilgodeses på en hensigtsmæssig måde.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at det bl.a. foreslås, at det uddybes i lovforslaget, hvad der kræves, for at en ændring må anses for at være hensigtsmæssig for fonden, og at det tillige uddybes, hvornår der kan siges at være et konkret behov for ændringen. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 3, at ”der ved vurderingen af, om ændringen sker af hensyn til aktuelle brugere af tilbuddet, skal foretages en konkret vurdering af brugernes behov på tidspunktet for ansøgningen om tilladelse til ændring. Der kan efter omstændighederne tages hensyn til aktuelle brugeres fremtidige behov, hvis det kan sandsynliggøres, at disse behov med en vis grad af sikkerhed vil opstå, og at ændringen kan dække disse behov. Ved vurderingen af, om ændringen sker af hensyn til potentielle fremtidige brugere af tilbuddet, skal fondens bestyrelse kunne sandsynliggøre et behov for ændring inden for de næste 2 år, og at der er et konkret behov for ændringen. Den tidsmæssige betingelse vil f.eks. kunne dokumenteres med udtalelser fra relevante kommuner og regioner.” Dette vil medføre, at der skal foretages et konkret skøn i hver enkelt sag om, hvorvidt der hos

de aktuelle brugere eller eventuelle kommende brugere er et konkret behov for den ønskede ændring. Denne vurdering må foretages ud fra en samlet vurdering af de nævnte brugeres forhold. Betingelsen kan f.eks. være opfyldt i en situation, hvor formålsbestemmelsen i en fondsvedtægt ellers vil medføre, at aktuelle brugere skal fraflytte et botilbud, fordi de nærmer sig aldersgrænsen for personer på det pågældende tilbud, og det vurderes, at det efter serviceloven vil være den bedste løsning for disse brugere at forblive på botilbuddet. De nærmere principper for, hvordan de nævnte behov kan dokumenteres, vil skulle fastlægges ved myndighedernes kommende praksis.

Social- og Indenrigsministeriet noterer sig, at det bl.a. foreslås, at der i ministeriet nedsættes en følgegruppe, der senest med udgangen af 2023 vil være ansvarlig for at gennemføre en evaluering af ordningen og komme med eventuelle tilpasningsforslag. Ministeriet har under forudsætning af Folketingets vedtagelse af den foreslåede lempelse af betingelserne for ændring af fondsvedtægter som ressortmyndighed til hensigt fortsat at følge udviklingen på socialtilsynsområdet i relation til fonde, der er omfattet af socialtilsynsloven. Der vurderes derfor ikke at være behov for at nedsætte en egentlig følgegruppe, der skal evaluere ordningen og komme med eventuelle forslag om ændringer.